

Notitie toelichting financieringsstromen DHZ en DPRA

aan Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel (BKaL)
afschrift aan
van Marc Putmans, Noortje Vromans
datum 15 mei 2023
onderwerp Notitie DHZ/DPRA
zaaknr. 2022-Z4428
documentnr. WLDOC-2066690340-29822

Op 23 maart 2023 is in de Bestuurlijke Klimaatadaptatietafel (BKaL) gevraagd om een notitie met een toelichting op het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Beide deltaplannen zijn onderdeel van het Nationaal Deltaprogramma.

Met het Nationaal Deltaprogramma wil de overheid Nederland nu en in de toekomst beschermen tegen overstromingen, zorgen voor voldoende zoetwater, en bijdragen aan een klimaatrobuuste en waterrobuuste inrichting van het land. Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en andere organisaties werken samen aan de uitvoering van dit programma.

Het Deltaprogramma bestaat uit 3 deltaplannen; het Deltaplan Waterveiligheid, het Deltaplan Zoetwater en het Deltaplan ruimtelijke adaptatie (DPRA). Voor de specifieke problematiek van de hoge zandgronden is onder de paraplu van het Deltaplan Zoetwater het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) ingericht.

In deze notitie leest u meer over het deltaplan waarmee we in Limburg werken aan voldoende zoetwater (binnen DHZ) en het deltaplan waarmee we werken aan een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting (DPRA).

De memo is als volgt opgebouwd:

- hoe we samenwerken?
- wat we al gedaan hebben?
- wat we gaan doen?
- hoe (co-)financiering mogelijk is?

Ook leest u meer over de bijbehorende financieringsstromen.

Deltaplan Hoge Zandgronden

In het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ) werken de provincies, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven, industriesector, land- en tuinbouwsector, landgoedeigenaren, terreinbeheerders en natuurorganisaties in Noord-Brabant en Limburg sinds 2016 structureel samen aan de zoetwateropgave. De ambitie is dat de hoge zandgronden in het zuiden van Nederland klimaatbestendig en waterrobuust worden, zodat de regio in 2050 goed kan omgaan met steeds vaker voorkomend extreem weer en weerbaar is tegen watertekort. De ambitie is dan ook dat in 2050 alle maatregelen zijn uitgevoerd om te komen tot een robuust (lees flexibel) watersysteem. Elke 6 jaar voeren we een deel van deze maatregelen uit, zodat we in het 2050 het systeem op orde hebben.

In werkplannen voor de periode 2016-2021 (fase 1) en 2022-2027 (fase 2) zijn maatregelenprogramma's, beleidsacties en voorgenomen investeringen opgesteld voor een klimaatbestendige waterbeschikbaarheid. Het werkplan voor fase 1 is grotendeels afgerond. In het werkplan voor fase 2 zetten de partijen in op drie categorieën maatregelen: efficiënt gebruik, robuust watersysteem en ruimtelijke adaptatie. Het accent verschuift daarbij in de loop van de tijd van het aanpassen van het watersysteem en het watergebruik naar steeds meer ook het aanpassen van het landgebruik.

In de Bestuursovereenkomst DHZ 2022-2027 hebben de partijen afspraken vastgelegd over de in fase 2 uit te voeren maatregelen, eigen investeringen en inzet en verdeling van Deltafondsmiddelen, de monitoring van de voortgang en het omgaan met eventuele tussentijdse wijzigingen. Op basis van de voorgenomen investeringen ontvangen de partijen in Limburg een Rijksbijdrage van €20,9 miljoen. Hiervan wordt 70% toegekend aan het waterschap, 20% aan de gemeenten en 10% aan de overige partijen. De overige partijen zijn onder meer terreinbeheerders, drinkwaterbedrijven, en landbouw. In 2024 wordt nog een bedrag van €3,1 miljoen verdeeld over Brabant en Limburg. De Rijksbijdrage bedraagt 25%. Dit betekent dat de regio 75% zelf bijdraagt.

De Deltafondsmiddelen worden via de landelijke Specifieke Uitkering (SPUK) toegekend aan de provincie. De aanvraag hiervoor is in januari 2023 aan het Rijk verzonden. De toekenning door het Rijk wordt op zeer korte termijn verwacht. De provincie zorgt via een algemene subsidieregeling voor de doorgeleiding van de rijksmiddelen naar de uitvoerende partijen. Daarnaast maakt de provincie samen met het waterschap en andere betrokkenen een 'gebiedscontract' met daarin een overzicht van concrete maatregelen die in één of meerdere prioritaire gebieden worden uitgevoerd. De gebieden zijn vastgelegd in het Werkplan DHZ "Weerbaar tegen Watertekort".

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk plan van alle Nederlandse gemeenten, waterschappen, provincie en het Rijk om ervoor te zorgen dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Dit om de gevolgen van klimaatverandering goed op te kunnen vangen.

In het deltaplan zijn zeven ambities opgenomen (Figuur 1). Hierin staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen versnellen en intensiveren. De overheden werken met elkaar samen in 45 werkregio's.

Figuur 1: de zeven ambities opgenomen in DPRA

Voor de periode 2018 tot 2021 hebben de werkregio's procesversnellingsgelden kunnen aanvragen om aan de slag te gaan met de geformuleerde ambities. De focus hierbij lag bij het uitvoeren van de stresstesten, het voeren van risicodialoog en het opstellen van een strategie en uitvoeringsagenda.

Vanaf 1 januari 2021 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen via de werkregio's gebruik maken van de Impulsregeling klimaatadaptatie. Via die regeling kunnen ze een bijdrage van het Rijk krijgen voor adaptatiemaatregelen die idealiter volgen uit het doorlopen proces rondom de procesversnelling. Het bedrag kan gebruikt worden om adaptatiemaatregelen versneld uit te voeren, om al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen, of om nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken.

De subsidie is inzetbaar voor het bestrijden van wateroverlast, droogte of om de gevolgen van overstromingen te beperken. De subsidie is niet bedoeld voor regulier beheer, onderhoud of achterstallig onderhoud. Ook vooronderzoek en voorbereidingswerkzaamheden worden niet gedekt. De subsidie kan enkel worden ingezet voor de realisatie van de werkzaamheden.

De impulsregeling bevat €200 miljoen aan Rijksbijdrage voor de 45 werkregio's voor de periode 2021-2027. Deze gelden worden procentueel verdeeld over de werkregio's.

Rijksverdeelsleutel

Maas en Mergelland	1,021%	€	2.042.000,00
Parkstad	1,074%	€	2.148.000,00
Waterpanel Noord	3,677%	€	7.354.000,00
Westelijk mijnstreek	0,561%	€	1.122.000,00
	6,333%	€	12.666.000,00
	NL=100 %	€	200.000.000,00

De maximale bijdrage van het Rijk voor de uitvoering is 1/3. Dit betekent dat de gemeenten, het waterschap, en de provincie 2/3 zelf bijdragen. Projecten kunnen één keer per jaar worden aangedragen bij het Rijk. Een project kan enkel van start gaan na goedkeuring van het Rijk.

In 2021 en 2022 zijn al meerdere beschikkingen ontvangen door de werkregio's. Het beschikbare budget is in geen enkele regio volledig uitgeput. Het laatste jaar waarin projecten kunnen worden ingediend is 2023. Daarom wordt op dit moment in alle regio's nog gewerkt aan het indieningsformat 2023. De verwachting is dat we in 2023 voor alle regio's de restant gelden kunnen zekerstellen. Het is aan de projectpartners om ervoor te zorgen dat de projecten dan ook voor 2027 zijn gerealiseerd.